

8D02304 Филология білім беру бағдарламасы бойынша PhD докторантураға түсушілерге арналған емтихан сұрақтары

Бірінші блок бойынша сұрақтар

1. Тіл біліміндегі парадигма ұғымы туралы не білесіз.
2. Функционалдылық және функционалды грамматика туралы әңгімелеңіз.
3. Мәтін және дискурс. Дискурс және дискурстық зерттеулерді ұсыныңыз.
4. Антропоэкеттік бағыт туралы әңгімелеңіз.
5. Аталым теориясын есіңізге түсіріңіз.
6. Семиотиканың негізгі бағыттары мен ұғымдарын атаңыз
7. Лингвистика және тіл философиясын түсіндіріңіз.
8. Тіл антиномиялары және тіл білімі антиномияларын есіңізге түсіріңіз.
9. Тіл білімінің философиялық-әдістемелік негіздері туралы түсіндіңіз.
10. Компьютерлік лингвистиканың маңызды мәселелері туралы әңгімелеңіз.
11. Психолингвистиканың қолданбалы аспектілерін анықтаңыз
12. Нейролингвистиканың негізгі ұғымдары есіңізге түсіріңіз.
13. Этнолингвистика, халықтық таксономия, әлемнің тілдік бейнесі ұғымдарын түсіндіріңіз.
14. XX ғасыр соңы мен XXI ғасыр басындағы лингвистикадағы басым бағыттарды атаңыз.
15. XX ғасырдың екінші жартысы мен қазіргі кездегі тілдегі мәдени-тарихи жаңа тенденциялар туралы әңгімелеңіз.
16. Тіл біліміндегі термин қабылдау үдерісі және варианттылық, оның тілдік нормаға әсері туралы әңгімелеңіз.
17. Лексикалық семантика және үйлесімділік трансформациясының сипаттамасын анықтаңыз.
18. Тіл білімі іліміндегі парадигма ұғымы туралы не білесіз.
19. Функционалдылық және функционалды грамматика туралы әңгімелеңіз.
20. Дискурс және дискурстық зерттеулер туралы мәліметтерді есіңізге түсіріңіз.
21. Семиотиканың негізгі бағыттары мен ұғымдарын анықтаңыз.
22. Аталымның лингвистикалық табиғаты туралы әңгімелеңіз.
23. Лингвистика және тіл философиясын түсіндіріңіз.
24. Тіл білімінің философиялық-әдістемелік негіздерін есіңізге түсіріңіз.
25. Психолингвистика, ерекшеліктерін атаңыз.
26. Этнолингвистика, ерекшеліктерін атаңыз.
27. Биографизм әдісінің негізгі ұстанымдарын түсіндіріңіз.
28. Лексикалық семантика және үйлесімділік трансформациясы сипаттамасын анықтаңыз.
29. Компьютерлік лингвистиканың маңызды мәселелері ұсыныңыз.
30. Лингвистикалық білімнің жалпы ғылыми және философиялық аспектілері туралы әңгімелеңіз.
31. Тарихи-салыстырмалы әдіс ұстанымдарын анықтаңыз.
32. Лингвистика және тіл философиясы туралы мәліметтерді есіңізге түсіріңіз
33. Функционалды лингвистиканың негізгі ғылыми мектептерін атаңыз.
34. Мәтіннің ақпараттық, коммуникативтік, эстетикалық, кумулятивтік қызметін атаңыз.
35. Моноцентрлі (бір орталықты), полицентрлі (көп орталықты) функционалды- семантикалық өрістер туралы әңгімелеңіз.
36. Табиғат пен қоғамдағы қарым-қатынастың коммуникативті мүмкіндіктерінің (ақпараттық-семиотикалық) дамуын анықтаңыз.
37. Әлемдік тарихтың лингвокоммуникативтік өлшемі туралы әңгімелеңіз
38. Мәдениетаралық коммуникация теориясының пайда болуын есіңізге түсіріңіз.
39. Коммуникацияның түрлері: этникааралық, іскерлік, әлеуметтік, халықаралық, тұлғааралық, бұқаралық, мәдениетаралық және басқа да ұғымдарды атаңыз.
40. Мәдениетаралық қарым-қатынастағы тіл мен мәдениет ұғымын анықтаңыз.
41. Мәдениетаралық қарым-қатынастағы прагматикалық факторларын ұсыныңыз.
42. Коммуникация тәсілдері мен құралдарының қарым-қатынас мазмұны мен этникалық тілдерге ықпалын табыңыз.
43. Лингвомәдениеттану – тіл мен мәдениет сабақтастығын анықтаңыз.
44. Сөйлеу актілерінің теориясы лингвистикалық прагматиканың бағытын әңгімелеңіз.
45. Социолингвистиканың метатілі. Түсінік аппараты ұғымдарын атаңыз.
46. Е.Д.Поливановтың тіл білімі теориясы туралы еңбектерін есіңізге түсіріңіз.
47. Л.В.Щербаның жалпы лингвистикалық және фонологиялық еңбектері туралы әңгімелеңіз.
48. И.И.Мещаниновтың типологиялық концепциясын атаңыз.
49. Лингвистикалық мектептердің қалыптасуы, зерттеу бағыттарын есіңізге түсіріңіз.
50. Лингвистикадағы жаңа бағыттардың қалыптасуы, түрлерін атаңыз.
51. Глоссематикалық бағыт, өкілдері мен еңбектерін анықтаңыз.

52. Тіл білімінде жаңа бағыттардың қалыптасуы мен кезеңдері туралы әңгімелеңіз
53. Лингвистикалық мектептер түрлері, зерттеу проблемаларын табыңыз
54. Прага лингвистикалық мектебі, зерттеу бағытын есіңізге түсіріңіз.
55. Қазан лингвистикалық мектебі, зерттеу бағыттарын атаңыз
56. Әдебиеттану ғылымының мақсаты, міндеті, салалары туралы айтыңыз.
57. Қазақ әдебиетіндегі жаңа бағыттар мен ағымдар туралы ой тарқатыңыз.
58. Қазақ әдебиетінің тарихын дәуірлеу және Б.Кенжебаев ұстанымдарына тоқталыңыз.
59. Фольклордың табиғаты мен қызметін түсіндіріп, фольклористика ғылымының қалыптасуы мен даму кезеңдерін ғылыми тұрғыдан бағалаңыз.
60. Қазақ әдебиетіндегі эпикалық шығармалардың жанрлық түрлері туралы ой қорытыңыз.
61. Когнитивті әдебиеттану генезисі жайында айтыңыз.
62. Көркем шығарма талдаудың психологиялық әдіс-тәсілдері жайында әңгімелеңіз.
63. Салыстырмалы-салғастырмалы әдістің әдебиеттануға енгізілуі туралы сөйлеңіз.
64. Нарратор ұғымының нарратологиядағы орнын анықтап, автор, баяндаушы және кейіпкер арасындағы қатынасты ғылыми тұрғыдан анықтаңыз.
65. Қазақ өлеңінің құрылысы туралы ой қорытыңыз.
66. XX ғасыр басындағы тұрпайы социологиялық принциптердің әдебиетке ықпалына тоқталыңыз.
67. Қазақ әдебиетіндегі эстетикалық ойдың қалыптасуы мен дамуындағы Ш.Уәлиханов, Ы.Алтынсарин, А.Құнанбайұлы көзқарастарының маңызын айтыңыз.
68. Психологизмнің көркем шығармадағы қызметі мен бейнелену тәсілдері туралы айтыңыз.
69. Әдебиеттанудағы психологиялық және психоаналитикалық зерттеу әдістерінің теориялық негіздері мен қолданылу ерекшеліктеріне тоқталыңыз.
70. Көркемдік әдіс туралы түсінік беріп, романтизм мен реализмнің ерекшеліктерін атаңыз.

Екінші блок бойынша сұрақтар

1. Ұлттық сөз өнеріндегі психологиялық талдаудың қалыптасуы мен даму тарихын және психологиялық прозаның зерттелу деңгейін талдаңыз.
2. Әдеби ықпалдастық және қазақ әдебиетінің әдеби байланыстары төңірегінде саралаңыз.
3. Әдебиеттанудағы ғылыми мектептерді көрсетіңіз.
4. Беллетристика туралы түсінік, оның даму сатылары, әдеби дамуға ықпалын зерделеңіз
5. Көркем мәтінді кешенді талдаудың құрылымдық компоненттерін сипаттап, олардың өзара байланысын көрсетіңіз.
6. Әдебиеттегі кеңестік идеология «салқыны» туралы суреттеңіз.
7. Көркем мәтіндегі уақыт пен кеңістік ұғымдары (хронотоп – мекеншақ) туралы саралаңыз.
8. Көркем туындыдағы автор және кейіпкер туралы талдаңыз.
9. Әдеби герменевтика., герменевтикалық бағыттың бастауы туралы пікірлердің салыстырыңыз.
10. Әдеби структурализмнің алғашқы ғылыми идеялары туралы пікірлерді қолданыңыз.
11. Структурализм және постструктурализм мәселелерін ажыратыңыз.
12. Персоносфера немесе кейіпкерлік өріс туралы түсіндіріңіз.
13. Авторлық баян және көркем әлем ұғымдарын саралаңыз.
14. Көркем шығармаларды зерттеудің әдіснамасы мен теориясын зерделеңіз.
15. Интермәтіндік талдау ұғымын сипаттап, оның көркем шығарманы зерттеудегі мүмкіндіктерін көрсетіңіз.
16. Модернистік және постмодернистік әдеби мәтіндердің эстетикалық табиғатын ажыратыңыз.
17. Лирика жанрының ерекшеліктерін, арнау мен толғаудың идеялық-көркемдік қызметін сипаттаңыз.
18. Романтизм әдебиетінің негізгі ерекшеліктерін зерделеңіз.
19. Салыстырмалы әдебиеттану принциптері мәселесін саралаңыз.
20. Әдеби шығармадағы мотив, лейтмотив ұғымдарының қызметі мен көркемдік ерекшеліктерін түсіндіріңіз
21. Образ және образдылық, көркем образды жасау тәсілдері мен түрлерін тәжірибеден өткізіңіз.
22. Әдебиетті дәуірлеу жолдары, әдебиеттің өзіндік көркемдік даму ерекшеліктерін зерделеңіз.
23. Әдебиет тарихын зерттеудегі салыстырмалы әдістің мәнін түсіндіріп, әдеби компаративистиканың негізгі бағыттарын сипаттаңыз.
24. Әдебиетті зерттеудің тарих ғылымымен байланысын ажыратыңыз.
25. Ахмет Байтұрсынұлының «Әдебиет танытқыш» еңбегінің қазақ әдебиеттану ғылымындағы орны мен теориялық маңызын сипаттаңыз.

26. XX ғасыр басындағы қазақ баспасөзінің пайда болу алғышарттары мен ұлттық әдебиетті дамытудағы қызметін сипаттаңыз.
27. Абайдың қазақ өлеңіне әкелген жаңалықтары. Абай лирикасының тақырыптық ерекшелігі және поэмаларының тақырыптық-идеялық негізі жөнінде талқылаңыз
28. Эпикалық тек ұғымын, оның жанрлық жүйесін және эпос теориясының зерттелу ерекшеліктерін сипаттаңыз.
29. Көркем мәтінді авторлық ракурс тұрғысынан қарастырыңыз.
30. Фольклор поэтикасы және әдеби үрдіс туралы зерделеніз.
31. Лирикадағы ұлттық мінез бен көркемдік мәселе төңірегінде саралаңыз.
32. Шәкәрім Құдайбердіұлының поэма жанрындағы Абай дәстүрін жалғастыруын сипаттаңыз.
33. Психологиялық романның мазмұны мен құрылымындағы психологизм табиғаты туралы зерделеніз.
34. XX ғасыр әлем әдебиетіндегі неоромантизм мәселесін саралаңыз.
35. Әл-Фарабидің әдебиет пен өнер туралы көзқарастары баяндалған еңбектерінің мазмұнын түсіндіріп, олардың эстетикалық ойдың қалыптасуындағы маңызын сипаттаңыз.
36. Қазіргі тіл білімінің негізгі бағыттары туралы әңгімелеңіз
37. Тіл білімі объектісінің мәселесін түсіндіріңіз
38. Қазіргі тіл біліміндегі жүйе мен құрылымдылық түсініктерін айқындаңыз
39. Құрылымдылықты тілдік байланыс ретінде талқылаңыз
40. Тілдік статика мен динамика арақатынасын түсіндіріңіз
41. Корпустық лингвистиканың қалыптасуы мен дамуы қағидаларын әңгімелеңіз
42. Қазіргі поэзиядағы отаншылдық рух мәселесін түсіндіріңіз.
43. Мәскеу формалды лингвистикалық мектебі: негізі, бірліктері, категорияларын талқылаңыз.
44. Құрылымдық лингвистиканың бағыттарын әңгімелеңіз.
45. Компьютерлік лингвистика қолданбалы тіл білімінің пәні ретінде айқындаңыз
46. Компьютерлік лингвистиканың когнитивті құралдары туралы талқылаңыз
47. Орыс тіл біліміндегі номинативтік теориялар және оның қазіргі тіл білімі парадигмасындағы орнын сәйкестендіріңіз
48. Қазіргі американдық лингвистика. Туындатушы (генеративтік) грамматика мәселесін талқылаңыз.
49. Лирика мен поэманың арақатынасын түсіндіріңіз
50. Қазіргі әдеби сындағы әр түрлі ұстанымдарды қарастырыңыз.
51. Когнитивті лингвистика ұғымын түсіндіріңіз
52. Функционалды лингвистика: пәні, тәсілдері, бағыттары туралы талқылаңыз.
53. Коммуникативтік грамматика: тілге коммуникативтік көзқарас, коммуникативтік грамматика бірліктері: коммуникативтілікке дейінгі және коммуникативтілік ұғымдарын қайта қарастырыңыз.
54. Мәтін коммуникативтік грамматика бірлігі ретінде, оның категориялары мен көрсеткіштері туралы түсіндіріңіз
55. Қазіргі қазақ ономастикасы туралы әңгімелеңіз
56. Дискурстық тәсілдердің қолданыстық сипаты түсіндіріңіз.
57. Қазіргі қазақ тіліндегі терминжасам үдерісін қарастырыңыз.
58. А. Байтұрсынұлының реформаторлығы туралы түсіндіріңіз.
59. Тіл білімінің дәстүрлі және қазіргі методологиясын талқылаңыз
60. Сөз әлемді танудың негізі ретіндегі мәселесін қарастырыңыз
61. Тіл және социум. Тілдік жағдаят. Тіл саясаты ұғымдары туралы әңгімелеңіз
62. Сөздің макро және микро мағыналарын түсіндіріңіз.
63. Синтагматикалық және парадигматикалық қатынас туралы әңгімелеңіз
64. Мәдениетаралық және этникааралық коммуникация лингводидактикалық мәселе ретінде қалай қарастырылады.
65. Грамматика және грамматикалық ұғымдарды талқылаңыз.
66. Қазақстандағы әлеуметтік лингвистика мәселелерін әңгімелеңіз
67. Қазіргі тіл біліміндегі антропоцентризм принципін түсіндіріңіз.
68. Концепт – когнитивтік лингвистика ғылымының басты категориясы екендігін түсіндіріңіз.
69. Тілдік семантика мәселелерін түсіндіріңіз
70. Этнолингвистика және лингвокультурология ұғымдарын айқындаңыз.

Үшінші блок бойынша сұрақтар

1. Психоллингвистика саласын ғылыми тұрғыда талдаңыз
2. Аударма - қолданбалы лингвистиканың пәні екенін дәлелдеңіз

3. Көркем коммуникация теориясына талдау жасаңыз
4. Әдеби компаративистиканың пәні мен әдісін талдаңыз
5. Қазақ әдебиетінің өзге әдебиеттермен байланысына талдау жасаңыз
6. Тілдің әрекетін моделдеу мәселесіне сараптама жасаңыз
7. Лингвосомиотика: мазмұны мен маңызын жіктеңіз
8. Сөйлеу әрекетінің негізгі туындау жолдарын әрі қарай дамытыңыз
9. Тілдік таңбаның табиғаты мен мәніне жіктеу жасаңыз
10. Тәуелсіздік кезеңдегі романдардың ерекшелігіне талдау жасаңыз
11. 1960-1980 жылдарда қазақ әдебиетінде соғыс тақырыбының игерілуі туралы тұжырымдаңыз.
12. Психоллингвистикалық ойлардың орнығуы мен дамуын мысалмен дәлелдеңіз
13. Тілдің санамен, ойлаумен байланысының лингвофилософиялық аспектілеріне талдау жасаңыз
14. Мәтін ойлау моделінің вербализациясына тоқталып, мәтіннің процесс ретінде туындауына дәлел келтіріңіз
15. Білімнің лингвистикалық концептуализациялануы мен категориялану мәселелерін талдаңыз
16. Қолданбалы лингвистиканың ақпараттық-іздеуші аспектілерін жіктеңіз
17. Компьютерлік лингвистиканың зерттелуіне талдау жасаңыз
18. Тіл мен коммуникацияның байланысына салыстырмалы талдау жасаңыз
19. Қазақ әдебиетіндегі эстетика мәселесінің зерттелу деңгейін көрсетіңіз
20. М.Жұмабаевтардың әдеби-эстетикалық көзқарастарын жіктеңіз
21. Мәтін филологиялық зерттеудің басты объектісі, коммуникацияның негізгі формасы екендігін нақты фактпен дәлелдеңіз
22. Мәтіндерге лингвистикалық, стилистикалық тұрғыдан талдау жасаңыз
23. Қазіргі әдебиеттанудағы ғылыми парадигмалардың өзгерісі. Қазіргі әдебиеттану дамуындағы негізгі тенденциялары мен болашағы туралы тұжырымдаңыз.
24. Қ.Жұбановтың қазақ терминологиясын қалыптастырудағы еңбектері туралы саралаңыз.
25. А.Байтұрсынұлы және терминжасам мәселесі туралы талдаңыз.
26. Көркем шығармашылықтағы характер және психология туралы тұжырымдаңыз.
27. Повесть жанрының қазақ әдебиетінде қалыптасуы мен дамуы туралы талдау жасаңыз
28. Сөз мәдениетінің лингвоэкологиялық аспектілері туралы талдаңыз.
29. Гендерлік әдебиеттану ұғымына түсінік беріңіз.
30. Герменевтика және оның негізгі түсініктеріне талдама жасаңыз.
31. Нарратология ғылыми бағыт ретінде қалыптасу жолындағы прозаның нарративтік үлгілерін қайта анықтаңыз.
32. Өлеңтану, қазіргі өлеңтанудағы соңғы нәтижелерді әдебиет тарихының жаңа көзі ретінде қарап, ұсыныс тастаңыз.
33. Рецептивті эстетика, көркем шығарманың оқырманға бағытталуы туралы тұжырымдаңыз.
34. Мәтіннің типтері мен түрлері туралы талқылаңыз.
35. Психоллингвистика әдістері мәселелерін қарастырыңыз.
36. Постмодернистік және постқұрылымдық коммуникативтік стратегиялар ұсыныңыз.
37. Әдебиеттанудағы классикалық психоанализ туралы тұжырымдаңыз.
38. Мәтінді интерпретациялау мен деконструкциялау: постқұрылымдық парадигма төңірегінде бағалаңыз.
39. Әдебиеттің медиатәуелділік концепцияларын талдаңыз.
40. Көркем антропология мәселесін тұжырымдаңыз.
41. Мәтін және көркемдік әлем идеясын талқылаңыз.
42. Әдебиеттанудағы әлеуметтік-эстетикалық тәсілдің ғылыми түсінігін жасаңыз.
43. Когнитивті әдебиеттану турасында тұжырымдаңыз.
44. Әдебиеттану және оның әлеуметтанумен, мәдениеттанумен, психологиямен т.б.
45. Қазіргі әдебиеттанудағы жаңа бағыттарды анықтаңыз.
46. Әлеуметтік бағыттағы әдебиеттану, әлеуметтік-тарихи және салыстырмалы әдебиеттанудың байланысы туралы тұжырымдаңыз. Қазіргі салыстырмалы әдебиеттану теориясы, Қазақстандағы салыстырмалы әдебиеттану мәселелерін қарастырыңыз.
47. Философиялы-эстетикалық әдебиеттану туралы пікірлер әзірлеңіз.
48. Қазіргі әдебиеттанудың әлеуметтік-мәдени концепциялары турасында талдаңыз.
49. Әдебиеттанудағы формалды әдіс төңірегінде талқылаңыз.
50. Көркем антропология мен ималогия бағытын анықтаңыз.
51. Әдеби бағыттар және олардың жетілуі, көркемдік жүйенің динамикасы мәселесін талқылаңыз.
52. Көркемдік әдіс және жазушы шығармашылығы мәселесіне талдаңыз.
53. Жазушы шығармашылығындағы «макро және микропоэтика» ұғымдарын дамытыңыз.
54. Көркем шығармадағы уақыт пен кеңістік мәселесіне баға беріңіз.
55. Мифопоэтика поэтика мен әдебиет теориясының бөлігі ретінде көркем шығармадағы мифтің көріну формаларын, мифопоэтикадағы терминдер мен ұғымдар жүйесін дамытыңыз.

56. Миф ауыз әдебиетінің көрінісі, мифтің анықтамасын сипаттаңыз.
57. Мифтердің классификациясы, миф және архетип ұғымын дамытыңыз.
58. Қазіргі әдеби сындағы әр түрлі ұстанымдарды талдаңыз.
59. Заманауи филология және академиялық әдебиеттанудың дәстүрлерін талдаңыз.
60. Әдеби шығарманың психоанализдік әдістегі интерпретациясы, З.Фрейд ашылуларының XX ғасырдағы гуманитарлық ғылымдарға әсерін бағалаңыз.
61. Әдебиеттегі феноменологиялық теориясын талдаңыз.
62. Қазіргі қазақ әдебиеттану ғылымы және оның «посткеңестік» әдебиеттану бағыттарының дамуына қосқан үлесінің моделін жасаңыз.
63. Мәтінді әдеби тұрғыда талдау, оның алуантүрлілігі туралы сөз қозғаңыз.
64. Әдебиеттанудағы «мәтін» терминінің қолданылуы, мәтін көркем шығарманың бір компоненті ретінде дамуына баға беріңіз.
65. Мәтінді әдеби талдау ерекшеліктерін талдаңыз.
66. Әдеби шығарманың ерекшелігіне және зерттеудің мақсаттары мен міндеттеріне байланысты әдеби талдаудың көп өлшемділігін жорамалдаңыз.
67. Реалий сөздердің аударылу жолдарына баға беріңіз.
68. Аударманың зерттелу тарихын талдаңыз.
69. Әлем әдебиетіндегі типологиялық байланыс мәселелерін талдаңыз.
70. Тіл білімінің философиямен байланысы